

België – Belgique
PB – PP
3620 Lanaken
Cicindria
BC 30244



Erica

Contactblad van de Limburgse Natuurgidsen

VU: VZW WLN – Vatsstraat 3 – 3620 Lanaken – Afgiftekantoor: 3620 Lanaken Stationsstraat – Erkenningsnummer P702057

Winter 2013

Januari – Februari – Maart
Driemaandelijks

Algemene Informatie

Jaargang 40 - Magazine Winter 2013

Voorzitter

Leo Thomassen
Velmerlaan 12
3806 Velm Sint-Truiden
TEL: 011 68 88 11
email: leo.thomassen@skynet.be

Secretaris – Communicatie

Luc Reinquin
Wiekstraat 119
3600 Genk
TEL: 089 36 26 38
email: luc.reinquin@telenet.be

Penningmeester

Robert Spelmans
Rode Kruisplein 12/3 bus 1
3940 Hechtel
TEL: 011 73 44 87
email: spelmans.robert@skynet.be

Natuur Informatie Punt Limburg

Het Groene Huis
Domein Bokrijk
3600 Genk
TEL: 011 26 54 86
email: nip.limburg@telenet.be

Verantwoordelijke Uitgever

Marc Van de Sande
Vatstraat 3
3620 Lanaken
TEL: 0499 71 86 00
email: erica@limburgsenatuurgidsen.be

Abonnementen

€10,00 of €12,75 (inclusief verzekering) met vermelding van Erica + 'Naam' op:
RekNr: 235-0010248-75.
IBAN: BE05 2350 010248 75
BIC: GEBABEBB

Druk:

Drukkerij Begas
3620 Lanaken

Cover Fotografie:

Henny J. DFe Groot
www.natuurfoto-zeevang.nl

www.limburgsenatuurgidsen.be



Algemene informatie	2
Inhoud	3
Nieuws van CVN	3
Woordje van de voorzitter	4
Vernieuwing abonnement	5
Afscheid Marcel Lemmens	6
Jaarvergadering 2013	7-11
Nieuwe cursus CleanTech	12
Lezing CleanTech	13
Cursus Natuurgids 2013	14
Vormingsactiviteiten	15-17
Eerste indrukken	18
Paddenstoelen en hun naam	19-21
Landelijke vrijwilligersdag	22-25
Dag van de Wijers	26-27
Scharrelkids	28-29
Op zoek naar Ever.....	30
Er was eens	31-34
Bibliografie	35
Kalender	36

Startdag nieuwe cursus Natuurgids op 02 Feb 2013
Samenkomst aan het "Groene Huis" te Bokrijk om 09u00

Nieuws van CVN

- Scharrelkids
- Download gratis EDO-publicatie
- Je kan je abonneren op de nieuwsbrief.
- Word fan van CVN op Facebook
- en veel meer....

Alle informatie vind je op www.c-v-n.be



Woordje van de voorzitter

Leo Thomassen

Erica Winter 2013

Wij mogen weer tevreden te zijn over het werk dat het voorbije jaar geleverd werd.

De cursussen natuurgids leverden 24 nieuwe natuurgidsen waarvan 15 van de cursus in Tongeren en 9 van de cursus in Bokrijk. Uit handen van Ludwig Vandenhove de nieuwe gedeputeerde voor Leefmilieu en Natuur van de provincie Limburg en de heer Dirk Willems, directeur van CVN, ontvingen zij op 8 december hun diploma in het kasteel van Bokrijk.



In verhouding tot het aantal starters is het resultaat van beide cursussen vergelijkbaar en dat dankzij de inzet van de verantwoordelijken, begeleiders en lesgevers. Zij brengen hun enthousiasme over op de cursisten zodat deze telkens weer met volle goesting de lessen blijven volgen en de opdrachten uitvoeren.

Waarom hechten wij zoveel belang aan die cursus natuurgids?

Wel omdat hij de kern uitmaakt van onze doelstelling: 'een bijdrage leveren tot de ontwikkeling van natuur- en milieubesef in de provincie Limburg.

Dat besef starten wij met de cursus natuur-in-zicht en voor wie er nog niet genoeg van heeft na de cursus natuurgids hebben wij nog de vormingsactiviteiten, dikwijls in samenwerking met Likona. Trouwens op 19 januari is er weer een Likona-dag waarop vele natuurgidsen verwacht worden. De week voordien is er zoals gebruikelijk onze jaarlijkse feestvergadering, deze maal in Maasmechelen. Ook daar verwachten wij veel natuurgidsen.

Wij leveren heel wat inspanningen om de natuureducatie zo breed mogelijk uit te dragen, tegenwoordig vooral via website en zelfs facebook, wij kunnen er niet meer omheen.

De cursus natuurgids, die start op 2 februari 2013, telt nu al 15 inschrijvingen en dat waarschijnlijk dankzij de website en de sociale digitale netwerken.

Onze activiteiten beperken zich niet tot het geven van opleidingen maar wij doen er ook wel wat mee. Met het project: 'Op zoek naar Ever' bereiken wij de leerlingen van het buitengewoon onderwijs. Ook zij mogen meegenieten van al het prettige wat de natuur te bieden heeft. Wij beleefden vorige maand een première en zijn enorm tevreden met het resultaat. Verder in deze Erica vind je er meer over.

Een ander project 'Scharrelkids' dat wij brengen wil de ouders en grootouders tips geven, laat ons maar zeggen, leren hoe ze met hun kinderen en kleinkinderen naar buiten kunnen trekken, een frisse neus halen in plaats van maar altijd voor TV te zitten.

Er is nog zoveel te doen en er wachten steeds nieuwe uitdagingen voor de natuurgidsen. Laten wij de toekomst positief bekijken en door educatie duurzame ontwikkeling een grote steen bijdragen aan het natuurbehoud en de klimaatproblemen.

Met deze positieve gedachte willen wij het jaar afsluiten.

Wij wensen iedereen een zalig Kerstmis en een Nieuwe Jaar dat fijn zal zijn om te beleven.

Leo

Abonnementen 2013

Tijd om te vernieuwen

Beste natuurgidsen

Wil je ook in 2013 ons contactblad Erica ontvangen, vergeet dan niet je abonnement op ERICA te vernieuwen.

Wil je Erica dan ook op het juiste adres toegestuurd krijgen, vergeet dan niet het juiste adres, (waar je Erica wil ontvangen) te vermelden op het overschrijvingsformulier.

Ter herinnering, onderstaand de verschillende mogelijkheden van abonnement:

1. Je kan kiezen voor een lidmaatschap 2013 zonder verzekering €10,00
2. Je kan ook kiezen voor een lidmaatschap 2013 met verzekering voor de wandelingen die je begeleidt, (dit is geen verplichting). Hiervoor betaal je een supplement van €2,75, Je betaalt nu €10,00 lidgeld + €2,75 (verzekering) totaal €12,75
3. Als beide partners natuurwandelingen willen begeleiden en beiden wensen een verzekering af te sluiten dan betaal je:
 - lid 1: €12,75 (lidgeld €10 + €2,75verzekering)
 - lid 2: €2,75 (verzekering)Totaal: €15,50 (op overschrijving, steeds vermelden beide leden met verzekering)

RekNr: 235-0010248-75.

IBAN: BE05 2350 010248 75

BIC: GEBABEBB

Als je nog vragen hebt, contacteer:

Leo Thomassen 011 68 88 11; leo.thomassen@skynet.be



In memoriam

Afscheid van Marcel Lemmens

Leo Thomassen

Herinnering aan
Marcel Lemmens

echtgenoot van Mevrouw
Mia Wijnants

° 06 Jun 1941
+13 Okt 2012



Wij hebben een vriend verloren.
Marcel Lemmens is heengegaan op 13 oktober.

Marcel werd natuurgids in 1999 en sindsdien liepen onze wegen over dezelfde paden en in dezelfde richting.

Wij dronken samen onze eerste pint, het was eigenlijk een trappist, in Zonhoven na de jaarvergadering van 2000 en toen engageerde hij zich om zich in te zetten voor de Werkgroep Limburgse natuurgidsen en nam het secretariaat over van Jos Janssen.

Met Marcel deed de computer definitief zijn intrede bij de natuurgidsen, want naast al zijn andere kwaliteiten was dat zijn sterke kant.

Marcel was voor de Werkgroep één van de verzorgers van het Natuur-Informatie-Punt en zijn naam vinden wij nu nog terug onder de redactie in de Provinciale Natuurkalenders van 2012.

Tot het begin van deze zomer wilde hij hieraan meewerken maar toen begon het moeilijk te worden, door zijn ziekte. Marcel vertrouwde ons toe dat hij in een doodlopende straat verzeild geraakt was. Niet wij, maar hij beurde ons op met dit nieuws door te zeggen dat hij in dat straatje nog zoveel mogelijk terrasjes wou doen en mensen wilde ontmoeten... En toch waren wij zeer bezorgd om hem en om Mia.

Enkele weken voordat hij stierf, namen wij afscheid van elkaar in de palliatieve afdeling van het ziekenhuis in Waterschei.

Marcel droeg een wit pak alsof hij wilde tonen dat wij niet mochten treuren. Wij wisten 'het' allebei en bij het buitengaan gaf hij mij een kus.

Nu wist ik ook met zekerheid dat hij een fijne tijd beleefd had bij de Limburgse Natuurgidsen en dat trooste mij een beetje.

Programma

9.30 u Ontvangst met koffie of thee

10.00 u Welkom

10.05 u Een terugblik op het voorbije jaar en een kijk op de toekomst door voorzitter L.Thomassen

10.20 u “Hoge Kempen erkend als Unesco-Werelderfgoed?” door gastspreker J. Van Den Bosch, projectleider Nationaal Park Hoge Kempen

11.30 u Korte voorstelling van de natuurgebieden die wij deze namiddag gaan ontdekken; natuurfotograaf Marcel Bex zorgt voor prachtige ondersteuning

- Nathalie Schoffelen: Mechelse Heide
- Bertie Vanderlee : Natuurgebied Maaswinkel
- Marcel Van Nylen : De Rode Terril van Eisden

12.00 u Middagmaal

13.30 u Vertrek van de natuurwandelingen

16.00 u Terug van de wandelingen en nog gezellig nakeuvelen

17.30 u Einde

De jaarvergadering 2013 zal plaatsvinden op 12 januari in Home Fabiola te Maasmechelen, Weldoenerslaan 5. Na het middagmaal kunnen we deelnemen aan drie mogelijke wandelingen nl. De Mechelse Heide, Natuurpark Maaswinkel en de Rode Terril te Eisden. [André Terwingen](#) zorgde voor een erg aantrekkelijk programma.



De poort **Mechelse Heide** is één van de 5 lokale toegangspoorten tot het Nationaal Park Hoge Kempen. Deze poort is de startlocatie bij uitstek om als wandelaar op stap te gaan en om één van de mooiste delen van het Nationaal Park te verkennen. De poort dankt zijn naam aan het Staatsnatuurreservaat Mechelse Heide, opgericht in 1967.

Tijdens de wandeling volgen we achtereenvolgens delen van de gele, rode en blauwe uitgestippelde routes.

We vertrekken aan de nieuwe fietsbrug

Jaarvergadering 2013

Boeiend en gezellig het nieuwe jaar in

en klimmen geleidelijk door een gemengd loofbos tot aan de noordelijke zijde van de voormalige grind- en zandgroeve. Langs dit deel groeit tijdens de zomer op verschillende plekken de Rode dopheide tussen de veel algemenere Struikheide. We zetten onze wandeling voort door een naaldbos met overwegend Corsicaanse dennen. Als we uit het bos komen, hebben we een prachtig zicht op de uitgestrekte heide. Natuurlijk zullen we hier ook een stukje van verkennen.



Na een fikse daling en een steile klim bereiken we de overkant van de groeve en wandelen we naar het panoramapunt. Van hieruit heb je bij helder weer een prachtig uitzicht over de Maasvallei, met in het noordoosten de mijnterrils van Eisden en vervolgens naar het oosten en zuidoosten achtereenvolgens de Sint-Pietersberg in Maastricht en de terrils van het Luikse steenkoolbekken. Indien we nog tijd hebben, wandelen we nog naar het Ven onder de Berg.

Natuurpark Maaswinkel bestaat uit twee deelgebieden: het poelen- en struwelengebied in het zuiden en Maesbempder Greend in het noorden. Vandaag bezoeken we dit laatste, relatief weinig bekende, deelgebied. Het is een voormalige grindontginning en als dusdanig een heel goed voorbeeld van een natuurontwikkelingsproject.

Er werden immers heel wat inspanningen geleverd om het gebied herinterichten: aanleg van oeverzones, plasdrassituaties, steilwanden, eilanden en poelen. Dit allemaal met het oog op het creëren van ondiep water, een basisvoorwaarde voor meer biodiversiteit.

Als uiterwaard is Maesbempder Greend onderhevig aan overstromingen van de Maas en daardoor gekenmerkt door een typische flora en fauna. Tijdens de wintermaanden zijn er tal van eenden, ganzen en zwanen waar te nemen. Bevers zijn er



regelmatig makkelijk waar te nemen.

Het gebied wordt beheerd door Natuurpunt. En wat bijzonder is, Natuurpunt doet dit in samenwerking met Limburgs Landschap. LiLa heeft immers ter hoogte van Mazenhoven ook een terrein in beheer en tezamen wordt er op die manier gewerkt aan hoogwaardige natuur.

De natuurbelevingswaarde is er dan ook navenant. Mede door de half-wilde paarden en runderen, ingeschakeld in een systeem van extensieve jaarrondbegrazing, en de rivierdynamiek biedt dit gebied in elk seizoen veel verscheidenheid en verrassingen.

De Rode Terril van Eisden, van industrieel erfgoed naar ...?

Wij verlaten het Fabiola-Home via de achterzijde en volgen het geasfalteerd fietspad dat loopt van de Poort Nationaal Park "Mechelse Heide" (aan de Salamander) naar de Subpoort "Station Eisden". Onderweg doorkruisen we een stuk van de honderden hectaren dennenbossen, eigendom van N.V. "Limburg-Maas" (en C°), de steenkoolmijn van Eisden. Vroeger piekfijn onderhouden bossen i.f.v. de levering van stuthout voor de steenkoolexploitatie, nu in beheer teruggegeven aan de natuur.

Aan fietscafé "De Statie" nemen we een boswegel naar de "Rode Terril". Deze terril is de oudste (1939-1953) en hoogste (119 m in zijn glorietijd) van de vier terrils die de mijn van Eisden hier heeft neergepoot. (Een terril of mijnsteenbergt is de plaats waar de stenen en andere rommel die als afval meekwamen bij het ontginnen van de steenkool werden gedumpt).

Speciaal aan deze terril is dat hij tientallen jaren heeft gebrand. Oudere mensen herinneren zich nog de rookpluim die, vooral op winterse dagen, goed zichtbaar boven "de vulkaan" hing. Door de intense gloed binnenin werd de zwarte schiste deels verteerd, deels omgezet tot rode asse. Sinds ±1966 is de Rode Terril een industriële site geworden: de sintels worden gebroken, gezeefd volgens grootte en voor diverse toepassingen door bedrijven opgehaald.

De confrontatie met deze reus met opengereten ingewanden is fascinerend: steilwanden met daarin afgetekend de roodpaarse okergangen waar het vuur heeft gewoed, een terrassenlandschap met kranen, laadschoppen, transportbanden, sintelhopen waaruit hier en daar nog wat rook kringelt ...

Maar al even indrukwekkend is het zicht op de omgeving vanop de Rode Terril: de Tweelingterrils (92 en 85m hoog), tastbaar nabij, hun voeten in het enorme grindmeer / de Lange Terril (63m) aan de overkant van het water /wat verder de schachtbokken, de mijngebouwen, het Outletcenter Maasmechelen Village,

Jaarvergadering 2013

Boeiend en gezellig het nieuwe jaar in



Decathlon ... En binnen een paar jaar het vakantiepark “Terhills” (een doordenkertje: terril/hill = heuvel/ter = drie) op en naast de Lange Terril, en de Hoofdpoot van het Nationaal Park Hoge Kempen aan de schachtbokken. Van een geslaagde reconversie gesproken! Als toegangssluis tot het Nationaal Park zou de Rode Terril hierin een belangrijke factor kunnen worden.

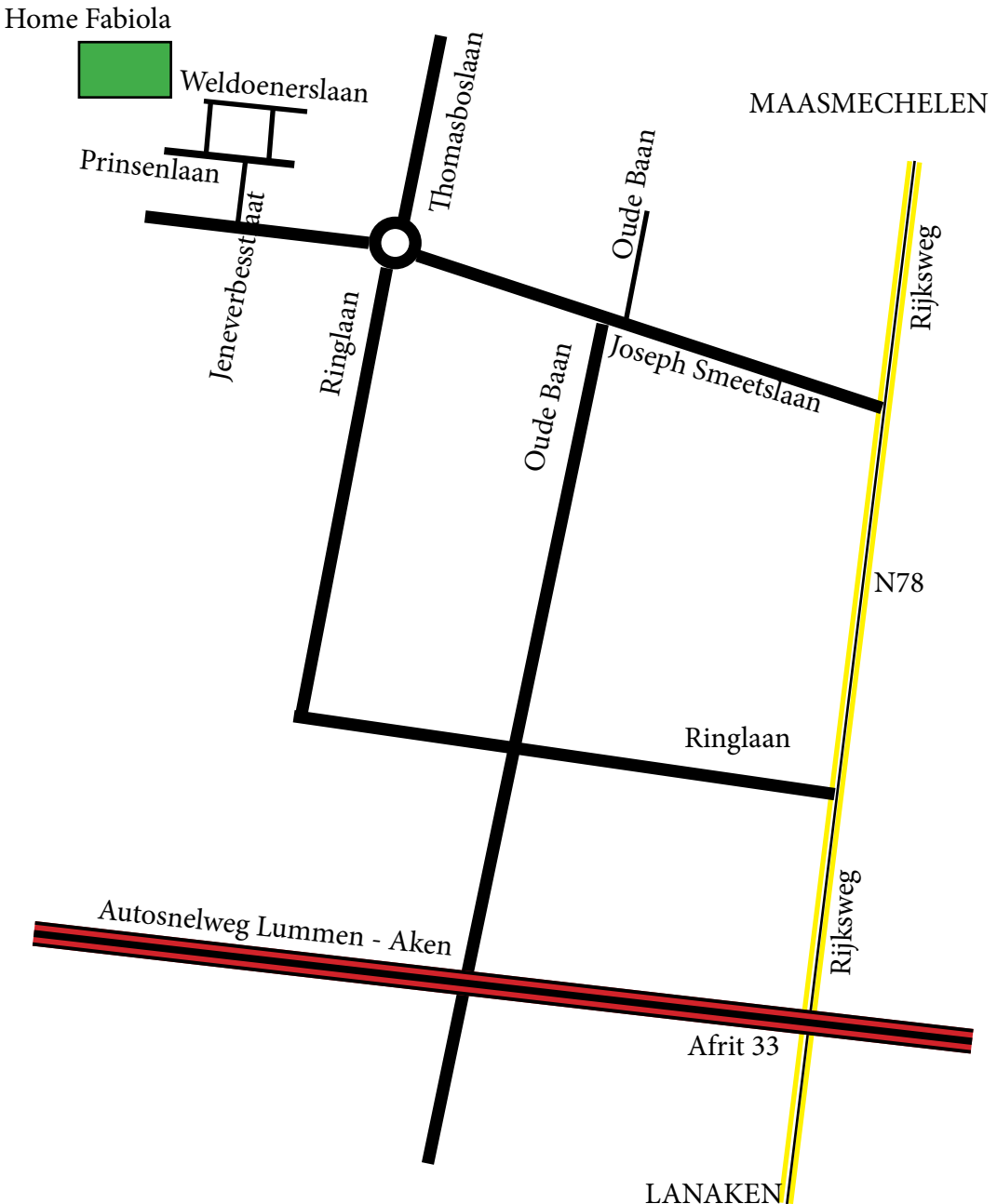
Door het vele grondverzet is planten- en struikengroei eerder beperkt op de Rode Terril. Het dierenleven is weinig zichtbaar gezien het seizoen. Waar we zeker sporen van vinden zijn de everzwijnen. Daarom géén honden mee het terrein op, want zeugen met kleintjes attaqueren dan paniekerig. Omdat er ook reeën met kleintjes huizen: niet gaan snuisteren in het struikgewas “Wat ruist er in het ...?”. Ook niet te dicht bij de randen van de plateaus komen wegens mogelijke afkalvingen. En bij zacht weer kan het op de terril soms modderig zijn, maar voor natuurgidsen is dit geen probleem.

Het is een flinke trip, er is heel wat te zien, de toegemeten tijd is beperkt. Maar als het effe kan springen we op de terugweg toch nog ‘ns binnen in “De Statie”. Om het sfeertje te proeven ...

Tot dan
André Terwingen

Jaarvergadering 2013

Boeiend en gezellig het nieuwe jaar in



Cursus CleanTechAmbassadeur

Opnieuw van start op 28 januari 2013

KIES VOOR DE WERELD EN VOOR JEZELF

30% KORTING VOOR GEDIPLOMEERDE NATUURGIDSSEN

Word CleanTechAmbassadeur

www.cleantechpunt.be | www.syntra-limburg.be

Een opleiding van:

In samenwerking met:

CleanTechPunt | **SYNTRA** | **GreenVille** | **elfm** | **lsm** | **natuurgidsen**

Cleantech is de populaire afkorting van 'clean technologies'. Het is een verzamelnaam van producten, diensten en processen op basis van technologieën die kiezen voor natuurlijke hulpbronnen en die de impact op het milieu verminderen.

Het is een unieke kans om de economie aan te zwengelen, zonder het milieu te belasten. Daarbij is het gebruik van hernieuwbare materialen en energiebronnen van belang. Het begrip Cleantech slaat op nagenoeg alle domeinen van ons leven: we moeten anders denken en handelen wat betreft het opwekken van energie, het oplossen van mobiliteitsproblemen, duurzaam wonen en voedsel produceren, inzetten op toerisme en recreatie, waterzuivering via natuurlijke processen, enz. Maurice Ballard, voorzitter van CleanTechPunt vzw, neemt je mee naar een wereld waar people, planet en profit hand in hand samen gaan.

Deze lezing gaat door in Greenville, het gerenoveerde voormalig hoofdgebouw van de Kempische Steenkoolmijnen en CleanTech incubator voor bedrijven en organisaties.

Doelgroep: iedereen die geïnteresseerd is in een duurzame toekomst.

Aantal: onbeperkt

Prijs: € 10,-

Inschrijven: www.limburgsenatuurgidsen.be

Contactpersoon: Luc Reinquin, telefoon 089 36 26 38 of
mail: luc.reinquin@cleantechpunt.be

Provincie: Limburg

Waar: Greenville "Center of CleanTech", Centrum Zuid 1111,
3530 Houthalen-Helchteren.

Wanneer: vrijdag 8 maart van 20 - 22.15u

Samenwerkingspartner: Limburgse Natuurgidsen, CleanTechPunt vzw



Inschrijven bij CVN

De natuur rondom ons is boeiend. Maar we zien het niet altijd. Tijdens de cursus natuurgids leer je de natuur te begrijpen. Je zal plots dingen zien die je voordien nooit zag. Je zal de natuur op een andere manier bekijken. Ben je ook iemand die van de natuur houdt? Ontdek je graag nieuwe dingen? Wil je dit delen met anderen? Dan is deze cursus echt iets voor jou! De cursus natuurgids bestaat uit een 30-tal lessen, waarvan de helft excursies en buitenlessen zijn. We nemen je mee in de boeiende wereld van planten en dieren, we leren je hoe alles in de natuur samen hangt en wat de invloed van de mens op de natuur is. We geven tips om diverse groepen in de natuur te begeleiden. Voor meer info over de inhoud van de cursus bel je naar de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen op 011/26.54.86 of stuur je een mailtje naar nip.limburg@telenet.be. Kijk ook op www.limburgsenatuurgidsen.be of www.c-v-n.be.

Inschrijven kan via www.c-v-n.be of www.limburgsenatuurgidsen.be

Voorkennis

Geen voorkennis is vereist

Dag	Datum	Van	Tot	Plaats		
Za	02/02/2013	09:00	12:15	Het	Groene	Huis

(Arboretum)

Praktische info

Ervaren docenten verzorgen de lessen en de excursies. De lessen starten om 09.00u in het Groene Huis te Bokrijk en eindigen in principe om 12.15u. De ervaring leert ons dat de cursisten, na de les, nog even blijven doorpraten met de docent. De excursies starten ook om 09.00u, maar sommige excursies beslaan een volledige dag. (Uitstap Hoge Venen en Voerstreek). De excursies zijn wandelingen, fietstochten, busreis. Dit is allemaal inbegrepen in de prijs. Het juiste programma krijg je voor de cursus begint.

In samenwerking met:

CVN Limburg

Adres

Domein Bokrijk - Provinciaal Natuurcentrum
3600 Genk

Prijzen

* Standaardtarief 220,00 € (Zie www.c-v-n.be voor eventuele kortingen)

Begeleiding

Werkgroep Limburgse Natuurgidsen

De winterperiode is de periode bij uitstek om eens een aantal andere natuurelementen te bekijken en te leren kennen. Bloemen, vogels, paddenstoelen, ... vormen vaak de hoofdbrok op natuurwandelingen in de lente, zomer en de herfst. Nu het op dat vlak wat rustiger is, kunnen we rustig te tijd nemen om onze mossen, houtzwammen, en amfibieën eens onder de loep te nemen.

Mossen

Mossen leren kennen is in feite niet zo moeilijk. Tenminste sommige mossen. Er zijn een hele reeks algemeen voorkomende mossen die in optimale omstandigheden vrij vlug en gemakkelijk te herkennen zijn. Vooral wanneer alle kenmerken aanwezig zijn. Het vraagt alleen wat tijd en vooral wat inoefenen. Wij besteden vooral aandacht aan deze soorten en zullen dus ook een aantal mossen onbenoemd laten. Sinds enkele winters hebben we een aantal wandelingen georganiseerd om mossen te leren kennen. Vermits we weten dat herhaling de beste leermeester is blijven we dan ook deze wandelingen organiseren. Elke wandeling bekijken we slechts een beperkt aantal mossen (± 20 soorten) en trachten deze aan de hand van een overzichtschema in te studeren. Als basis gebruiken wij het boek veldgids mossen van het KNNV. Een vergrootglas meebrengen (10x) is zeer wenselijk.



Wandeling mossen 1 De Teut Zonhoven.

Datum: zaterdag 26 januari 2013 van 14 tot 17 uur.

Plaats: Parking Camping Holsteenbron – Hengelhoefseweg 9, 3520 Zonhoven.

Op deze wandeling trachten we een 20-tal goed herkenbare mossoorten van de heide en van het dennenbos te leren kennen. Voor wie zich wil voorbereiden zijn dit de te verwachten soorten: Fraai haarmos, Zandhaarmos, Ruig Haarmos, Grijs kronkelsteeltje, Bronsmos, Groot Laddermos, Fijn snavelmos, Gewoon klauwtjesmos, Heideklauwtjesmos, Gewoon haakmos, ...

Wandeling mossen 2 Bossen van Gerhagen.

Vormingsactiviteiten

Marc Meert

Niet te missen

Datum: zondag 24 februari 2013 van 14 tot 17 uur.

Plaats: Bosmuseum Gerhagen Tessenderlo (Zavelberg 10).

Tijdens deze wandeling van de Werkgroep Ecologie Tessenderlo die open staat voor het grote publiek wordt tijdens de wandeling verteld over het leven van de mossen. Tevens leren we een aantal typische mossen voor een Kempisch bos kennen. Voor wie zich wil voorbereiden zijn dit de te verwachten soorten:

Bossig gaffeltandmos, Boskronkelsteeltje, Gewoon gaffeltandmos, Groot laddermos, Gewoon pluusjesmos, Gewoon kronkelsteeltje ...



Wandeling mossen 3 Kasteel Meylandt.

Datum: zaterdag 23 maart 2013 van 14 tot 17 uur.

Plaats: parking Kasteel Meylandt.

Op deze wandeling trachten we een 20-tal goed herkenbare mossoorten te leren

kennen. In dit loofbosgebied komen weer andere soorten aan bod. Voor wie zich wil voorbereiden zijn dit de te verwachten soorten: Gewoon klauwtjesmos, Groot rimpelmos, Gewoon sterrenmos, Gewoon dikkopmos, Fijn snavelmos, Haarmutsen, Kroesmos, ...

Op muren of betonpalen komen we ook volgende soorten tegen: Muusjesmos, Muursterretje, Haarmuts, Groot duinsterretje, Achterlichtmos, ...

Info Marc Meert 011/423151 meert-gybels@telenet.be

Houtzwammen

Paddenstoelen zoeken in de winter. Ja, het kan. Houtzwammen zijn paddenstoelen die soms jaren oud kunnen worden en dus ook vaak in de winter te vinden zijn. Net zoals bij de mossen worden de houtzwammen in de andere perioden vaak over het hoofd gezien. Opvallende soorten zoals de Kopergroenzwam en de Gekraagde aardster krijgen op onze wandelingen al vlugger onze aandacht. Daarom is de



winter een uitstekende gelegenheid om ook deze zwammen te leren kennen. Op deze manier kunnen we ook op onze winterwandelingen de kringloop der stoffen mooi illustreren.

Naast dat houtzwammen heel mooie en opvallende kleuren kunnen bezitten, kan je er ook heel wat andere dingen vertellen (zoals het gebruik van de Tondelzwam of de Berkenzwam).

Heb je al eens gehoord van de Schilderszwam of de Ziekenhuiszwam? Misschien kom je het allemaal te weten op deze vormingsactiviteit.

Al jaren organiseert Mycolim (de Limburgse paddenstoelenwerkgroep) deze wandeling en ook dit jaar in samenwerking met de Limburgse Natuurgidsen.

Datum: zondag 27 januari 2013 van 14 tot 17 uur

Plaats: Kelchterhoef

Samenkomst: parking HOEVE JAN in Kelchterhoef

Info: Jos Tuerlinx 089 351079

Eerste indrukken

Paulette Gijssels

Cursus natuurgids gestart op 20 september

Met als motivatie de natuur te leren doorgronden en om achteraf onze opgedane kennis te kunnen doorgeven aan onze kinderen, onze kleinkinderen en aan andere geïnteresseerden, vatten we met z'n twaalfen de Cursus Natuurgids aan.



De allereerste cursusdag al wist gids René ons met zijn bomenkennis te fascineren, tijdens een wandeling door de dreef van Bokrijk. Voorheen nog nooit gehoord over de Douglas-boom of over de persoon Douglas zelf.

De ecologische begrippen “saprophyten”, “parasieten”, “symbionten” werden ons verduidelijkt toen we de wonderlijke wereld van de paddenstoelen binnentraden. We leerden dat kleur, vorm en geur belangrijke elementen zijn bij het determineren van paddenstoelen. Samen met onze deskundige mycoloog André, ontdekten we een zestigtal paddenstoelen in het Domein van Bokrijk zelf. Na deze leerrijke paddenstoelenwandeling ontsnapt geen enkele paddenstoel meer aan ons gezichtsveld, maar er

dan de juiste naam op kleven, blijft een hele opgave. Was André maar steeds in de buurt !



Dat landduinen er een speciale vegetatie op na houden, maakte geologe Stefanie ons duidelijk tijdens onze uitstap in het natuurgebied “In den Brand” te Hechtel. Een viertal boringen brachten de samenstelling van de plaatselijke bodem aan 't licht. En ... de term “podzolbodem” kent voor ons geen geheimen meer.

Na Allerheiligen zetten we onze natuurontdekkingstocht verder ...

Paulette Gijssels
cursiste



Paddenstoelen op naam brengen is geen gemakkelijke klus. Zeker niet voor beginnende amateur-mycologen. Wat hier volgt is zeker geen sleutel of heuristiek. Het is een poging een weg te vinden in het kleurrijke palet van de paddenstoelennamen. De naamgevers zijn meestal goed geïnspireerd.

Belangrijke bron voor de naamgeving is de kleur. De natuurlijke hoofdkleuren rood, wit, blauw, zwart en geel komen uiteraard vaak voor. De naamgevers specificeren graag de kleuren, bv. bleekbruin, bleekgeel, bleekgrijs. Naast 'bleek' blijkt ook 'oker' succes te hebben. Wat dacht je van okerbruin, okergrijs en okergeel? Een andere combinatie is bv. paarsbruin en zelfs dadelbruin. En als het te moeilijk wordt, is 'bont' de oplossing bv. voor een Berkenrussula. Soms is de kleur overduidelijk en zeer herkenbaar, bv. voor de Vermiljoenhoutzwam.



Naast de kleur is de geur, zij het in veel mindere mate, bepalend voor de naamgeving. Zo vonden we de Odeurzwam, waarschijnlijk voor het eerst gevonden op de taalgrens. De stinkende en stinkzwammen komen het meeste voor. Gelukkig zijn er ook de tegenhangers als de Wierookgordijnzwam en zeker de Oranjebloesemvaalhoed.

Is het nu de combinatie van geur, kleur of uitzicht: vruchten, fruit en groenten zijn ook dankbare leveranciers van paddenstoelennamen. Zowel de appel als aardappel zijn inspirerend. Abrikozen vind je terug bij buisjes- én plaatjeszwammen. Amandel doet het ook goed, maar anijs staat wel op kop. Wortel, peer, biet en eikeldop vinden we ook in deze categorie. Bij dat laatste mooie zwammetje is de vindplaats natuurlijk doorslaggevend.

Geur en kleur brengen ons ook bij de smaak. Niet altijd een aanrader want de boekjes onderscheiden smakelijke en onsmakelijke zwammen. De naam zegt het zelf, je hoeft niet eens te proeven. De bittere zwammen spannen blijkbaar de kroon. De Bitterzoete melkzwam ligt ergens in het midden.

De vindplaats of substraat of 'gast' of standplaats zijn vaak uitstekende bronnen voor de naamgeving. De berken en de beuken steken er boven uit in de bomencategorie.

Paddenstoelen

Edgard Poncelet

Vind maar eens hun naam!

Soms wordt de naam van de boom niet gespecificeerd, bv. voor de Boompuist. Maar wees gerust de eik, de esdoorn, de els, de es, de wilg: alle zijn het dragers van zwammen, dood of levend.

Dan willen we het niet hebben over de talrijke roesten. Specialisten ontdekken en benoemen wellicht vervolgens de roest op elke plantensoort. Mooi is dat de lisdodde haar eigen franjehoed kreeg. Het riet moest het stellen met brandzwammen.

Paddenstoelen zijn noch planten noch dieren. Planten zijn inspirerend voor de naamgeving, maar ook dieren, kleine en grote, water- en landdieren en zelfs vogels. Wat dacht je van de Spechtinktzwam en de Duifridderzwam? Wat verder af maar daarom niet minder duidelijk: de Anemoonbekerzwam en de

mooie Koraalzwammen. De tegenstelling tussen het ekhoorntjesbrood en de Panteramaniet kan niet groter. En de rupsendoder, dat is het einde.R



Sommige zwammen wonen letterlijk op een andere zwam. Leentje buur leent dan ook de naam aan de gast of de kostganger, zoals bij de Poederzwamgast en de Kostgangerboleet.

Mycologen hebben vaak ook interesse in geologie. Vandaar de namen Amethystcantharel en Barnsteenmosklokje. Soms laten zij zich leiden door hun gevoelens van het moment, vandaar de benaming van de



Paddenstoelen

Vind maar eens hun naam!



eenzame Radijszwam en de Sombere wasplaat.

De naamgevers kunnen niet voorbij aan het algemene uitzicht van de zwam. Zo benoemden zij geschubde, gestreepte, geringde, getande, gerimpelde, geribde

en geribbelde, gelobde, gesteelde en ongesteelde, gespleten, gewimperde en gevlekte zwammen. Tot nu toe is er één moslima bij: de Gesluierte dame. En wat dacht je van de veranderlijke, de verblekende, de verkleurde en de vertakte zwammen?

Typisch en gemakkelijk om namen te vinden, is gebruik te maken van tegenstellingen.

We zetten even tegenover elkaar: fluweel/fluwelige en fors, winter en zomer, gewoon en ongewoon, echt en vals, plat en rond, sierlijk en plomp.

Tot slot deinsden de naamgevers er niet voor terug namen van voorwerpen te gebruiken, vaak niet gespeend van de nodige humor: peperbus, satan, weerhuisje, oorlepeltje en oor, fop, parasol, parel, druppel, plooirok en inkt. En wat dacht je van de Pagemantel met zijn rode lamellen?

Mooie namen voor de mycologen, maar ook dankbaar voor de scrabbelaars...

Edgard Poncelet



Landelijke vrijwilligersdag

Gustaaf Grouwels

De Schelde stroom(t) naar de toekomst

Temse – 29 Sep 2012

Mevrouw Rosine Van Oost, voorzitter CVN verwelkomt de provinciale afgevaardigden aan boord van de rondvaartboot 'De Mozart'.

Stipt om 10u zwaait de boot de Schelde op. Het eerste uur laat Ir. Hans de Preter, celhoofd investeringen, Waterwegen & Zeekanaal Nv, ons kennismaken met het alomtegenwoordige 'Sigmaplan'. Dit plan behelst het gecontroleerd overstromen van gebieden 'GOC' als tegenpool van het beruchte 'Deltaplan in Nederland'.



Korte historiek:

Het Sigmaplan ontstond naar aanleiding van de overstromingsramp van 1976. Velen onder ons herinneren zich nog de hectische tv-beelden uit het overstroomde Ruisbroek. Na een bezoek aan dit getroffen gebied gaf koning Boudewijn de opdracht tot het ontwerpen van een plan dat in de toekomst het ganse Zeescheldebekken zou beschermen tegen stormvloed.

Landelijke vrijwilligersdag

De Schelde stroom(t) naar de toekomst

De omvattende projecten van het Sigmaplan hebben dus als doel het Zeescheldebekken te beveiligen tegen de toenemende dreiging van stormvloeden vanuit de Noordzee. Opmerkelijk is dat het aantal stormtijden de jongste jaren flink is toegenomen t.g.v. klimaatveranderingen. De spreker toonde aan dat inpolderingen en vaargeulverdiepingen het gevaar op overstromingen vergroten en effectieve bedreigingen vormen.

Het oorspronkelijke Sigmaplan bestond uit drie prominente peilers:

- Het volledig Zeescheldebekken, over een totale lengte van 512 kilometer, verstevigen en verhogen.
- Het aanleggen van gecontroleerde overstromingsgebieden.
- Net als in Nederland voorzag men een stormvloedkering in Oosterweel om Antwerpen en stroomafwaartse gebieden te beschutten tegen stormvloeden.

Drie realistische uitwerkingen?

Inmiddels is onze boot bij een eerste realisatie aangekomen: Het 'GOG-KBR' van Kruikeke-Bazel-Ruisbroeck. Marc Lamont & Herman Van Broeck, natuurgidsen Waasland, nemen ons mee naar een goed doordacht sluizensysteem, gelegen in een onbewoond gebied, de KBR-polder. Dit gebied laat men op een gecontroleerde manier overstromen, met het doel een hoeveelheid water te onttrekken aan de stormtiggolf. Dit heeft zowel plaatselijk, in de omgeving van het GOG, als verder stroomopwaarts een reëel effect op de hoogte van de waterstand.

De overlooppdijk, tussen de rivier en het gecontroleerde overstromingsgebied, wordt zo aangelegd dat er bij gewone hoogwaterstand geen overstroming plaatsvindt. Bij extreem hoogwaterstanden, zoals bij stormvloed, stroomt het water wel over de overlooppdijk. Een ringdijk omsluit het overstroombare gebied. Van zodra de waterstand in de rivier daalt, stroomt het GOG via afwateringssluizen geleidelijk aan terug leeg.

We maakten ook kennis met een nog meer gestuurd controlesysteem, namelijk de overstromingscontrole op de rivier rekening houdend met het spel van eb- en vloedwerking. Dit noemt men de inrichting van een gecontroleerd gereduceerd getij. Door in de rivierdijk inwateringssluizen (zie foto) aan te brengen kan bij vloed het Scheldewater in het gebied stromen.

Bij eb stroomt het water via de bestaande uitwateringssluizen terug naar de rivier. De natuurgidsen wezen ons erop dat deze omstandigheden ideaal zijn voor dit waardevol slikken- en schorrenlandschap.

De Schelde stroom(t) naar de toekomst



Toekomstgerichte werken:

Wat hebben het Sigmaplan en kansberekeningen gemeen? Juist! Een lange termijnvisie. Daar waar men in het verleden ermee rekening hield dat rampen, zoals deze van 1976 zich maar om de 70 jaar zouden voordoen, wil men nu zelfs tot 350 jaar vooruitkijken. Daarom gaan de werken van het Sigmaplan de komende jaren onverminderd verder. De dijken worden stelselmatig verstevigd en verhoogd en bieden de rivier meer ruimte.

Aandacht voor de nog uit te voeren werken van het Sigmaplan.

- Het uiteindelijk realiseren van de 'Hedwige-Prosperpolder, een dynamisch grensgebied.
- Scheldekaaien aanleggen als beschermengel van de metropool. Herinrichting van de kaaien, zodat stad en rivier met elkaar verbonden blijven.
- Veiligheid, natuur, recreatie en landbouw realiseren aan de Dijlemonding.

Landelijke vrijwilligersdag

De Schelde stroom(t) naar de toekomst

- Vanaf 2015 zijn de gebieden langs de Grote Nete en de Bovendijle aan de beurt.
- Meer info www.sigmaplan.be

Recreatiemogelijkheden in een toegankelijk overstromingsgebied.

Bezoekers kunnen vrij, dus ook buiten de paden, rondzwerven op de hoogstgelegen delen van het gebied. De lager gelegen gebieden zullen in mindere mate toegankelijk zijn en vormen natuurlijke rustoorden voor de dieren. Gezien de unieke combinatie van getijdenwerking, kwelwater en begrazing kan verwacht worden dat het gebied onder recreanten en natuurliefhebbers internationale faam zal verwerven.

Bij onze laatste stop bezochten we het overstromingsgebied van het Lippenbroek te Hamme,. We kregen meteen een bevestiging van de recreatiemogelijkheden. Naast de werking van de GOG werd meteen duidelijk dat de natuurliefhebber ook zijn plaatsje in het gebied opeist.

Meermalas moesten, Lucy, Herman, Paul en François – natuurgidsen van dienst – ons attent maken voor de vele in aantocht zijnde fietsers. Soms een beetje hinderlijk maar wij gunnen iedereen zijn stukje natuur.

Bijzonder fijn, zo'n hele dag meegezogen worden in de strijd van de mens tegen het bedreigende water.

Tijdens het slotwoordje dankte de voorzitter de aanwezige CVN-medewerkers en werden de accenten en het beleidsplan van de toekomst toegelicht.

Gustaaf Grouwels



Dag van de Wijers

30 september 2012

Luc Reinquin

Op 30 september vond in de 7 Wijergemeenten (Diepenbeek, Genk, Hasselt, Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren, Lummen en Zonhoven) de eerste Dag van de Wijers plaats.



Op verschillende locaties in De Wijers kon je deze prachtige vijfverstreek gaan proeven en beleven aan de hand van meer dan 50 activiteiten.

De Limburgse Natuurgidsen waren al heel vroeg betrokken bij de voorbereidingen van deze dag. Als uitvalsbasis van onze activiteiten werd De Bosberg, het vakantiecentrum van de Gezinsbond, te Kelchterhoef gekozen waar een informatiestandje werd opgebouwd en de gezinswandelingen vertrokken. Samen met andere partners kozen we voor het thema “Met je gezin naar de Wijers”. En het werd ook een leuke gezinsdag voor alle bezoekers. Dit alles onder een lekker herfstzonnetje en een super sfeer. Ook werd voor de eerste keer de grijze polo met ons logo door de leden van de werkgroep gedragen.

We trokken er met de gezinnen de natuur in om de prachtige natuur van het Domein Kelchterhoef te ontdekken. De 2 eekhoorns Cas en Cees namen ons op sleeptouw en vertelden voluit over hun leven in het bos. Onderweg kregen de kinderen allerlei opdrachtjes zodat ze de natuur volop konden zien, horen, luisteren, voelen en proeven. Natuurbeleving “pur sang” dus. De kinderen mochten ook eikels, kastanjes, bladeren enz... verzamelen en in een draagzakje steken dat ze bij vertrek van de begeleider ontvingen. De draagzakjes werden geschonken door ANB, waarvoor onze dank. Bij aankomst konden de kinderen natuurkunstwerkjes knutselen onder begeleiding van CREFI, de kinderclub van de Gezinsbond. Na de wandeling ontvingen de kinderen een brevetje “Kranige eekhoorn” en



Dag van de Wijers

Met de Limburgse Natuurgidsen



werden daardoor ereleden in de spannende wereld van de bosdieren.

Ter gelegenheid van deze dag droegen de natuurgidsen onze gloednieuwe grijze polo met het logo van de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen op. Een polo die jullie in de toekomst meer zullen zien.

We danken ten zeerste de volgende sponsors (willekeurige volgorde) en helpers die mee hielpen om er een leuke dag van te maken:



Hilde Franssen, Natuurgids lichting 2009 die mee hielp met de wandelingen, De Watersnip voor al het didactisch materiaal dat we mochten lenen, De Bosberg voor het gebruik van de lokalen en de hapjes en drankjes voor de deelnemers, de Gezinsbond voor het ter beschikking stellen van een springkasteel, de knutselanimatoren en de schminkstand, de Gemeente Houthalen-Helchteren voor de steun en de aankleding van de locatie.

Nu ook in Limburg

Weet jij nog hoe het voelde om languit op je rug in het gras te liggen en naar de wolken te kijken? Om over paadjes te struinen en urenlang moddertaartjes te bakken? Of om dammen te bouwen in het beekje en in bomen te klimmen? Wij kennen het allemaal natuurlijk. We zijn opgegroeid met bossen, heide en velden in de buurt. Maar hoe zit het met de kinderen vandaag?



Het gaat vandaag niet meer vanzelf. Kinderen hebben het druk. Ze voelen zich beter in hun vel achter een PC, een iPad, een tablet, de televisie. Ze zijn er mee opgegroeid. Ouders zijn ook meer bezorgd en sturen hun kinderen niet graag er alleen op uit om een bos te gaan verkennen. Allemaal veel te gevaarlijk. En als het kind dan toch zin krijgt om de natuur in te trekken, dan moet het meestal langs drukke wegen om er te geraken of zijn er allerlei beperkingen en regeltjes die hen verhinderen om kind te zijn. En omdat de jonge ouders zelf niet meer in de natuur konden spelen, worden kinderen ook niet meer gestimuleerd en wordt het bos een geheimzinnige

en gevaarlijke plaats, waar je in het beste geval nat en vuil kunt worden, of een scheur in je kleren kan krijgen of in het ergste geval opgepeuzeld wordt door mysterieuze monsters of vermoord door verschrikkelijke geesten of ongeneeslijke ziekten kan krijgen door spinnen en insecten.

Voor een groot deel van onze kinderen, vooral in verstedelijkte gebieden, is dit de realiteit. Gelukkig kunnen ouders en grootouders van alles doen om het contact met de natuur te stimuleren, maar ook zij verdienen een steuntje in de rug zodat zij ook terug kunnen leren over de natuur.

Maar hoe haal je de kinderen weg achter hun computer? En hoe zorg je ervoor dat 'buiten zijn' weer een natuurbelevens wordt? Buiten spelen, frisse lucht, lekkere vuile modderhanden, hutten bouwen en van alles ontdekken. Gewoon lekker scharrelen in de natuur. Dat is goed voor kinderen.

Natuur heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van de zintuigen, motoriek, sociale vaardigheden, zelfwaardering, creativiteit, concentratie en denkvermogen. Gescheurde broeken en vuile handen zijn weer in!

Vandaar de vorming Scharrelkids. Met dit project willen we grootouders, ouders, kleinkinderen en kinderen samen de natuur in sturen om op een speelse manier de natuur te beleven.

De cursus start met één dagdeel (avond) voor de ouders en grootouders. (Groot)

ouders krijgen een korte lezing over de natuur en wat kinderen boeit in het bos. Daarna volgen er tips die ouders zelf kunnen uitwerken en uitproberen. Daarna volgen twee dagdelen waarop ouders en kinderen samen buiten op ontdekkingstocht gaan. Eén dagdeel gaat door in de natuur (een bos, de heide, een beek,...) en een tweede dagdeel gaat door in een tuin of een park.

Een eerste cursus vond in oktober 2012



plaats in het Heempark te Genk en het werd al onmiddellijk een succes dankzij de enthousiaste begeleider Gaby. 12 papa's en mama's genoten volop, samen met hun kinderen, van deze momenten in de natuur.

Wil je meer weten aangaande deze vorming of wil je een cursus organiseren binnen je eigen vereniging of vriendenkring? Ga dan vlug kijken op www.c-v-n.be voor de algemene informatie en voor Limburg ga je naar www.limburgsenatuurgidsen.be

Ben je geïnteresseerd om zelf een Scharrelkids vorming te organiseren?

Neem dan contact op met de Werkgroep Limburgse Natuurgidsen.

Rel: 011 26 54 86

email: info@limburgsenatuurgidsen.be

De volgende cursussen zijn voorzien te:

1. Bezoekerscentrum Hengelhoef,

Hengelhoefdreef 6, 3530 Houthalen-Helchteren

Theorieavond op donderdag 4 april van 20u00 tot 22u00 (enkel voor (groot) ouders).

Doe-activiteiten op vrijdag 5 en zaterdag 6 april van 15u00 tot 17u00.

2. Bezoekerscentrum De Watersnip,

Grauwe Steenstraat 7, 3582 Beringen

Theorieavond op vrijdag 3 mei van 19u30 tot 21u30 (enkel voor (groot) ouders).

Doe-activiteiten op zaterdag 1 juni en 8 juni van 9u30 tot 11u30.

Contactpersoon: Luc Reinquin, telefoon: 089 36 26 38 of mail:

luc.reinquin@telenet.be

Op vraag van de deelnemende ouders zullen we voor de deelnemers "terugkeermomenten" voorzien.

Op 29 januari 2013 van 14 - 16u organiseren we een "winter" terugkeermoment en op 29 juni 2013 een "lente/zomer" terugkeermoment.

Op zoek naar Ever

Leo Thomassen

Een nieuw project

Wij zijn blij dat wij het project 'Op zoek naar ever' kunnen voorstellen.

Het is een natuurbelevingsproject voor het buitengewoon onderwijs type 1-2 en 8.

Het project werd op vraag van de Werkgroep door Petra Haesen geschreven naar het boekje: 'Rein en Ever'.

De kleine jongen Rein vindt een tand in het bos. Van wie is die tand? Hij gaat op zoek in het bos en komt een aantal dieren tegen die heel wat meer kunnen dan zich alleen maar verstoppen. Tijdens zijn zoektocht naar de eigenaar van de tand, leert hij veel over het bos en zijn bewoners.



Het boek is geschreven door Evelien De Vlieger en geïllustreerd door Marijke ten Cate.

Toen het verhaal door Petra in de vorm van een 'bosontdekkingstocht' was geschreven moest het grote werk nog

komen. Het moest praktisch uitvoerbaar gemaakt worden en pedagogisch aangepast aan de doelgroep in het onderwijs. Daarvoor konden wij beroep doen op Diane Huygen, Louisa De Coster en Jenny Berden. Jenny staat al 30 jaar met haar twee voeten in het buitengewoon onderwijs en haar ervaring was bijzonder welkom.

Het is dus geen toeval dat de 'test-uitvoering' doorging in de school van Jenny, De Opaal, VZW De Brug in Paal-Beringen op 9 november.

Voor de gelegenheid was Lisette Hauquier de boswachter en zij deed dat schitterend. De kinderen waren door haar van de eerste tot de laatste minuut geboeid.

Enkele natuurgidsen mochten het project meevolgen om het aan te leren want uiteindelijk is het de bedoeling dat de natuurgidsen naar de school toe gaan om dit project te brengen. Dat is wel nieuw, dat de gids zich verplaatst en niet de kinderen.

Met dit project heeft de klas dus een leidraad om, samen met de kinderen, op een prettige en speelse manier, naar ieders beperkingen en mogelijkheden het bos te gaan ontdekken.

Dit project kan door de scholen aangevraagd worden bij de Limburgse Natuurgidsen, Het Groene Huis, Domein Bokrijk, 3600 Genk. Tel: 011 26 54 86 of nip.limburg@telenet.be.

De contactpersonen zijn Diane Huygen en Louisa De Coster. Wij zijn benieuwd naar reacties.

Noord-Zuid nieuws en ... nog niet zolang geleden

Noord-Zuid nieuws

Weer een stapje dichterbij de definitieve ontknoping van deze zaak.

In vorige uitgave meldde ik al dat de auditeur de voorstanders van een tunnel in Houthalen grotendeels gelijk gaf. In de krant van 6 november '12 lasen we: De auditeur van de Raad van State adviseert de rechtbank om de plannen voor de Noord-Zuid verbinding, via een omleidingsweg, te vernietigen. Binnen enige weken zouden we kunnen weten of de rechter de auditeur in zijn advies volgt.

Zoals we waarschijnlijk nog weten heeft de Raad van State de plannen voor de Noord-Zuidverbinding vorig jaar in december reeds geschorst zodat er verder niets meer mocht gebeuren. Dus het onteigeningsplan kan intussen niet doorgaan, er kunnen geen bouwvergunningen worden gegeven en ook aan de werken kan dus niet worden begonnen. Afwachten dus!

's Anderendaags reageerden de middenstanders langs de grote baan erg misnoegd, om het zacht uit te drukken. Ze zijn de onzekerheid beu, wat goed te begrijpen is. De laatste 15 jaar zagen ze meer dan 20 middenstanders verdwijnen. Leegstaande panden raken niet verkocht. Investeringswerken worden al jaren uitgesteld. De drukbereden doorgangsweg krijgt een triestige aanblik.(hbvl.) Zoals alle partijen zijn ook wij benieuwd naar het slot van dit verhaal.

En nu, zoals vorige keer beloofd, "mijn belevenissen door de oorlog in Rwanda vanaf 1.10.90." door Broeder Cyriel

Een paar jaar geleden schreef ik een reeks artikels over "mijn oorlogsverhalen". In feite was dit nog klein bier in vergelijking met wat deze, nu 90-jarige broeder meemaakte. Uit de zeventien verslagen, in mijn bezit, is het niet gemakkelijk een samenvatting te maken. Ik doe toch een poging.

Br. Cyriel: Toen met Kerstmis de Nuntius op bezoek kwam was het groot feest. Een vreugde die nog vergroot werd door het uitdelen van klederen. Ik mocht ook een mooie som geld ontvangen.

De Nuntius: Ik ben niet alleen gekomen om mijn liefde en medeleven voor de mensen te betuigen maar ik ben gekomen vooral voor U. Ik wil door mijn bezoek vooral getuigen van mijn grote bewondering voor U en aantonen dat ik ten volle achter U sta. Maar ik wil U ook aanmanen tot voorzichtigheid. GIJ ZIJT IN GEVAAR. Wees voorzichtig!

Br. Cyriel: Dit was reeds een tweede waarschuwing. Ik wist wel dat ik een publieke vijand was van de F.A.R (Rwandese leger van toen. Omdat hij zich niet hield aan de regels die zij hem oplegden.) maar ik voelde mij steeds beschermd door de mensen van het centrum. Ik dacht niet dat ik speciale voorzorgen moest nemen.

Ik had het enorm druk, zodanig dat mijn medewerkers mij aanrieten er eens op uit te trekken en een paar weken verlof te nemen in België. Maar ik moest

Noord-Zuid nieuws en ... nog niet zolang geleden

Toch niet vertrekken op verlof



natuurlijk voorzien in de ravitaillering gedurende mijn afwezigheid en dat gaf mij nog een supplement aan werk. Dat wisten mijn bespieders van het F.P.R. ook. (Het F.P.R. waren de rebellen, nu meester in Rwanda, vanuit Uganda binnen gevallen.)

Ik vulde de magazijnen met allerlei voorraad, plande de reis en regelde alles met mijn medewerkers. Dit was echter niet het gedacht van de F.P.R. Die nacht brak de hel los. Om twee uur begon het gekletter. Het duurde tot vier uur. We leefden in een oorverdovend geratel van machinegeweervuur zonder verpozing. Het duurde net lang genoeg om heel het kamp in paniek te zetten. Tegen zes uur was heel het kamp leeg. Een eindeloze sliert van sukkelaars die vluchtten uit dit duivels gedoe.

Ik heb ze wenend nagekeken. Onmenselijk wreed! Ik kon ze niet meer helpen. De enige troost: er waren geen doden. De bedoeling van het F.P.R. was enkel een manoeuvre om de mensen te verjagen.

Mijn plan om te vertrekken lag ook in duigen. Ik moest zorgen voor de evacuatie van de broeders en de jongens van het centrum. Deze laatste gaf ik de raad bij elkaar te blijven en zich voorlopig terug te trekken op een heuvel richting Kigali op tien kilometer van het centrum om zo het verder verloop af te wachten.

De jonge Rwandese broeders vertrokken. Ikzelf en een drietal broeders bleven nog. 's Anderendaags bleef alles kalm, wij konden gerust de dieren verzorgen en gaan en komen zonder gehinderd te worden. De volgende dag was het gedaan met de rust. Wij waren zinnens zo vlug mogelijk te vertrekken. Ik wilde de wagens controleren met een broeder. Aan de poort gekomen werden wij beschoten. Mijn medebroeder wipte binnen en ik ging de weg op naar het centrum. Gedurende heel het traject werd ik aanhoudend beschoten links en rechts van mij. Ik hield goed het midden van de weg want ik voelde dat ze me niet wilden treffen. Ze wilden enkel schrik aanjagen zodat wij zo vlug mogelijk zouden vertrekken. Eens buiten hun zicht hield het schieten op. Ik maakte nog een toer door de stallen en vermits het rustig bleef ging ik terug naar de garage. Geen minuut later sloeg een kogel in tussen mijn voeten op het beton. Ze beschoten ons van op een kleine heuvel juist naast het centrum. We moeten bekennen dat er bij de rebellen echte scherpshutters waren. Het was hoog tijd om te vertrekken. We namen de grote Mercedes camionette. Het F.P.R.

had zeker een oogje op die wagen. We moesten hem in veiligheid brengen. Ik vertrok langs veldwegen door de terrassen, maar eens op de grote weg ontsnapten wij gelukkig aan de schoten van de soldaten. We begonnen aan een droevige rit want we reden langs onze ontheemden ze wuifden ons na en riepen: "comena furere" wat wil zeggen: goede moed broeder! We kwamen in Kigali aan waar iedereen dacht dat we dood waren. 's Anderendaags vertrok ik met een Vietnamese broeder in een volgepropte kleinere wagen. De jongens en broeders die nog gebleven waren konden niet verhongeren. Alles leek verlaten onderweg tot op twee kilometer van het centrum. Daar werd ik weer verwelkomd door een resem schoten op de wagen. Een bataljon soldaten kwam van alle kanten op ons af. Ze waren verveeld dat ik het was. Ze verontschuldigten en verzorgden onze kleine verwondingen die wij opliepen en brachten ons dan bij de commandant die ons toelating gaf om te vertrekken. Ik had een klein kogelkwetsuur aan de rechter pols. Ik moest de jongens nog bezoeken en mij ergens te slapen leggen. 's Morgens vroeg zou ik verder reizen. Maar het was reeds zes uur toen wij vier grote bussen zagen naar boven rijden. Dat waren zeker soldaten van de F.A.R.. De heuvel

waar ik stond ligt helemaal geïsoleerd, er is slechts een uitweg voor een wagen. Indien die soldaten in contact kwamen met het F.P.R. zat ik daar geblokkeerd. Ik moest onmiddellijk weg. De jongens konden langs een voetpad de heuvel af. Ik nam nog enige invaliden mee en vertrok naar Muyanzana. Daar vond ik ook niemand meer en ik besloot de nacht door te brengen in open lucht onder een afdak van de zusters.

In de handen van de F.A.R.

Anderendaags vertrok ik naar Kigali. Maar in Gazeke viel ik in de handen van de F.A.R.. Men deed mij stoppen en ik werd bij de kapitein geleid. Ik gaf hem verslag over de toestand in Kisaro. Hij seinde dit door naar de kolonel van Byumba. Deze beval mij onmiddellijk naar Byumba te rijden. Ik weigerde omdat ik te zeer geladen was om de lange klim te wagen en ook omdat ik niet genoeg benzine had. Hij antwoordde dat men benzine zou brengen wat ook gebeurde. Ik werd zwaar bewaakt door de soldaten die mij bedreigden en beschuldigden van verraad. Zij konden zich wreken om alles wat ik hen zagezegd aangedaan had in het kamp van Kisaro. Ik verweerde mij en in mijn woede pakte ik er een bij de keel. De sergeant kwam er tussen en maande mij aan voorzichtig te zijn: "Zij zijn dronken en tot alles in staat". Gedurig kwamen er mensen uit onze kampen voorbij en zij zagen dat ik in moeilijkheden zat. Ze vertelden dit overal en het nieuws kwam tot bij de ambassadeur die de president op de hoogte bracht. Deze gebod de chef van de gendarmen onmiddellijk



Noord-Zuid nieuws en ... nog niet zolang geleden

te zorgen voor mijn bevrijding. Dit gebeurde natuurlijk allemaal zonder mijn medeweten maar het viel mij op dat mijn bewakers zich verwijderden. Rond vier uur kwam er een jeep aangereden met gendarmen. Ze hadden benzine bij en zegden dat zij opdracht hadden mij naar Kigali te voeren tot bij hun chef. Ik gebood hen echter mij naar de paters Salesianen te brengen. Ze namen dit aan maar de mensen die ik bij had moesten daar blijven. "Dan blijf ik ook" zei ik. Toen besloten zij de mensen in hun jeep mee te nemen en mij in onze wagen naar Kigali te voeren. Ze reden gedurig luid toeterend aan de hoogste snelheid door de slierten vluchtelingen. Bij de Salesianen stond de chef mij reeds op te

wachten. Hij nam mij mee in zijn wagen naar zijn bureel. Ik kreeg een verfrissing en kon heel mijn verhaal kwijt. Hij bracht mij terug naar de Salesianen waar ik de nacht doorbracht. Die avond schreef ik nog een brief vol verwijten naar de kolonel van Byumba met een kopie naar de president, de bisschop en de ambassadeur. Het was een confidentiële brief die nochtans 's anderendaags door de journalisten gekend was.

Men kan zich afvragen wat voor corruptie, haat, onrechtvaardigheden, enz. er in dit schone land de plak zwaait.

Tot volgende keer.



Bibliografie en foto's

Coverfoto

Henny J. De Groot
www.natuurfoto-zeevang.nl

Voorwoord

In memoriam Marcel Lemmens
Leo Thomassen

Jaarvergadering 2013

André Terwingen
Nathalie Schoffelen
Bertie Vanderlee
Marcel Van Nylen
Foto's: Marcel Bex

Cursus CleanTech

Maurice Ballard

Lezing CleanTech

Luc Reinquin

Vormingsactiviteiten

Marc Meert

Eerste indrukken

Paulette Gijssels

Paddenstoelen

Edgard Poncelet

Landelijke vrijwilligersdag

Gustaaf Grouwels

Dag van de Wijers

Scharrelkids

Bosbranden in Australië

Luc Reinquin

Op zoek naar Ever

Leo Thomassen

Er was eens

René Martens



Kalender Vormingsactiviteiten 2013

Datum	Thema	Plaats	Uur	Samenkomst	Einde
Za 12 jan	jaarvergadering	Nationaal Park Hoge Kempen	09u30	Home Fabiola, Weldoenerslaan 5, 3630 Maasmechlen	17u30
Za 26 jan	Vormingsactiviteit Mossen 1	Zonhoven	14u00	Parking Camping Holsteenbron, Hengelhoeffseweg 9, 3520 Zonhoven	17u00
Zo 27 jan	Vormingsactiviteit Houtzwammen	Houthalen-Helchteren	14u00	Parking Hoeve Jan Kelchterhoeffseweg 3, 3530 Houthalen-Helchteren	17u00
Ma 28 jan	Startdag vorming CleanTech-Ambassadeur Zie bijgevoegde folder	Houthalen-Helchteren	19u00	GreenVille, Centre of CleanTech, Centrum-Zuid 111, 3530 - Houthalen-Helchteren	NVT
Za 02 Feb	Cursus Natuurgids	Genk	09u00	Groene Huis, Boekrijk	12u15
Zo 24 Feb	Vormingsactiviteit Mossen 2	Tessenderlo	14u00	Bosmuseum Gerhagen Zavelberg 10, 3980 Tessenderlo	17u00
Di 08 Mar	Lezing CleanTech	Houthalen-Helchteren	20u00	Greenville Center of CleanTech Centrum Zuid 111 3530 Houthalen-Helchteren	22u15
Za 23 Mar	Vormingsactiviteit Mossen 3	Heusden-Zolder	14u00	Kasteel Meylandt (parking) Meylandtlaan 20 3550 Heusden-Zolder	17u00

Wordt verwacht:
Voorjaarsbloemen - 20 Apr
Cursus Scharrelkids (informatie vindt u reeds op Pag 26 -27)
Cursus Natuurinzicht vanaf 02 Mei ind eWatersnip te Koersel
Kaart en kompas - 11 en 18 Mei

Bloemen - Datum nog te bepalen
Grassen - 02 Jun
Bloemenwandeling Perlenbach - Hoge Venen - 16 Jun
Paddenstoelencursus voor beginners - Aug-Sep
Sporenplanten - Okt-Nov